

Eduskunnan hallintovaliokunta

HE 157/2024 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Käsittelen seuraavassa ainoastaan Suojelupoliisin kansallisen turvallisuuden suojaamiseen liittyvää tiedonsaantia koskevaa kysymystä.

Olen todennut valtioneuvoston tiedustelulainsäädäntöä koskeneesta selonteosta (VNS 11/2021 vp) eduskunnan puolustusvaliokunnalle antamassani lausunnossa, että kansallisen turvallisuuden suojaaminen on siviili- ja sotilastiedusteluviranomaisen tietojen saannin perusteeksi sinällään varsin väljä ja että tämänkaltainen tietojen saannin peruste olisikin perusteltua kytkeä kiinteämmin siviili- ja sotilastiedustelun tarkoitukseen sekä tiedustelulaeissa määriteltyihin siviili- ja sotilastiedustelun kohteisiin.

Kysymys nousi nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen osalta esiin oikeuskanslerin säädösehdotusten ennakollisen valvonnan yhteydessä ja valtionvarainministeriö pyysi tuolloin myös minulta sitä koskevan lausunnon (ks. nyt käsiteltävänä oleva hallituksen esitys s. 49, 50 ja 56-61). Ehdotin antamassani lausunnossa, että Suojelupoliisin tiedonsaantia koskeva sääntely kytkettäisiin kansallisen turvallisuuden suojaamista täsmällisemmin ja tarkkarajaisemmin kansallisen turvallisuuden suojaamiseen sellaiselta sitä vakavasti uhkaavalta toiminnalta, jota tarkoitetaan Suojelupoliisin tiedonhankintaa koskevassa sääntelyssä (ks. poliisilaki 5 a luku 3 § sekä 4 § 1 ja 3 momentti). Ehdotukseni ei liittynyt Euroopan unionin direktiivejä koskevan kansallisen liikkumavaran tulkintoihin tai unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, vaan viranomaisten toimivaltuuksia koskevan sääntelyn yleiseen täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimukseen sekä henkilötietojen käsittelyn käyttötarkoitussidonnaisuuteen ja tarpeellisuusvaatimukseen.

Nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan käytettävän ilmaisua kansallisen turvallisuuden suojaaminen sitä vakavasti uhkaavalta toiminnalta muissa säädöksissä kuin rahanpesun selvittelykeskuksesta annetussa laissa. Rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain 4 §:n 4 momentissa käytetty ilmaisu kansallisen turvallisuuden suojaaminen ehdotetaan sen sijaan säilytettävän nykyisellään. Kansallisen turvallisuuden suojaaminen lisättiin säännökseen lakiin vuonna 2019 tehtyjen muutosten eduskuntakäsittelyn yhteydessä (TaVM 43/2018 vp).

Minulla ei ole tiedossani, oliko kansallisen turvallisuuden suojaaminen rahanpesun selvittelykeskuksesta annetun lain 4 §:n 4 momenttiin lisättäessä esillä kysymys käytetyn ilmaisun riittävästä täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta. Nyt ehdotetussa sääntelyssä käytettäisiin toisaalta rahanpesun selvittelykeskuksesta annetussa laissa ja toisaalta muissa säädöksissä samasta asiasta täsmällisyydeltään ja tarkkarajaisuudeltaan erilaisia ilmaisuja. Sääntely ei olisi tältä osin johdonmukaista. Oma kysymyksensä

on, vaikeuttaisiko tiedonsaannin kaikilta osin kansallista turvallisuutta vakavasti uhkaavaan toimintaan kytkeminen käytännössä Suojelupoliisin tehtävien suorittamista, kun tällaisen sääntelyn taustalla olevat poliisilain 5 a luvun 3 §:n mukaiset tiedustelun kohteet ovat joka tapauksessa varsin väljästi määritellyt.

Kimmo Hakonen
Tiedusteluvalvontavaltuutettu